

sojenstvo za špandavsko. Jaz sem že drugje izjavil, da ima Goršič glede ene izmed teh razsodb očitno prav, pa tudi glede druge bi mu danes, ko sem spoznal med tem časom razsodbo bliže, dal tudi prav. Ampak pri sodnikih je že tako. Kar sva smatrala midva z Goršičem za pravo, smatra morebiti četvero, petero drugih za nepravo — in nekdo je dejal, da je pravo pač le to, kar postane potom instanc pravno. Kdo izmed četverih sodnikov, ki so sklepali in sklenili špandavski razsodbi, je bil za najino mnenje, kdo za nasprotno, tega iz razsodbe ne zveš in morda storiš veliko krivico celo tistemu, ki je razsodbo po svoji uradni dolžnosti proglasil, ako ga osumiš, da je on sodil res tako, kakor je razsodbo proglasil. K vsemu temu pa pride še posebno tehtno prašanje: Če je Goršič našel pri enem svojem sodišču za eno leto pravosodstva izza prevrata dve, recimo, res pogrešeni razsodbi vzklicnega sodišča, pa denimo, da pride na ostalih 52 okrajnih sodišč razmeroma enako število pogrešenih razsodb, ali moremo po pravici reči, da je ob takem razmerju med pogrešenimi in dobrimi razsodbami vse pravosodje Slovenije v prvem letu po prevratu za nič? Tu je Goršič brez potrebe generaliziral in zato ni prave pogodil.

Goršičev jezik je bil od nekdanj krepak, jedrnat, blagoglasen, njegov stil čist — vendar mislim, da se je baš v tem svojem zadnjem delu nekoliko preveč oddaljil od svojega prejšnjega stila. Nič nimam zoper to, da pridobimo novih izrazov za pojme, katerim ne vemo domače besede. Jezik naj se izpopolnjuje, toda zahtevati moramo, da ostane tak, da ga more razumovati vsaj vsak inteligent, in to brez porabe Pleteršnikovega slovarja. Prav tako tudi ni vsakomur dano, da bi poznal vso strokovno literaturo in še publicistiko povrh; zato me ni sram povedati, da nisem vedel, kaj naj pomeni kar tako v tekst vržen — case Gavelkind. Če naj bo to ocvirek, naj bi bil vsaj tečen!

Da končam: Mnogokateri bivši Goršičev tovariš sodnik utegne biti nazora, da bi bilo bolje, ko bi ta brošura ne bila zagledala nikdar belega dne. Jaz nisem teh misli. Nasprotno: odkrito povem, da mi je prav, da se kritikuje odločno, pa z odprtim vizirjem. Tudi kritike, ki streljajo preko cilja, imajo svojo vrednost. Pametni si bo zapomnil, kar mu kritika oponaša več ali manj po pravici. V ostalem pa bo odložil delo s prijetnim občutkom, da stvari vendar ne stojijo tako slabo, kakor jih črnogledi kritik kaže.

In ostala si bodeta prijatelja, če sta oba dobrih misli.

Metod Dolenc.

KRONIKA.

Regentov govor v Ljubljani na svečanem dineju v soboto, 26. junija 1920:

„Vstanimo za trenutek, gospoda, in zahvalimo se Njemu, ki deli pravico med ljudstvi in narodi na zemlji, da nam je v svoji neizmerni milosti naklonil to veliko srečo, da smo se pobrateni in svobodni lahko zbrali v tej hiši in pri tej mizi, da tudi tukaj praznujemo naše narodno ujedinjenje.“

Slovenec, Hrvat in Srb so do danes res živeli kakor bratje: naša skoro petnajststoletna zgodovina ne pozna ne enega boja med našimi tremi enokrvnimi plemeni. Toda tega našega bratstva do danes nismo mogli niti smeli javno izpovedati, ker nam tega ni dopuščala tuja sila. Naš troimeni, ali enodušni narod je nazadnje uvidel, da zanj in za nas vse ni druge rešitve ko v popolnem edin-

stvu, in je s pomočjo naših zaveznikov in prijateljev, najbolj pa s svojo odločnostjo in s svojimi čudovitimi naperi enkrat za vselej stresel s sebe tuji jarem in se ujedinil v našo kraljevino, trdno odločen, da svoje edinstvo in svojo svobodo neguje in čuva bolj ko vse drugo na svetu.

V veliki in težki borbi za obstanek so morali naši Slovenci prenašati neprimerne napore ves čas, odkar so prišli v te kraje. Vi, bratje moji, ste stali celih petnajst stoletij na mrtvi straži za našo skupno obrambo pred najljutejšimi napadavci. V tem predolgem času ste morali korak za korakom popuščati od svoje dedovine: toda delali ste to le za ceno ljute borbe in velikih žrtev za napadavca. V tem neprestanem boju ste od dne do dne bolj jekleneli in po pravici se lahko reče, da je na ta način vaša odporna sila neprestano rastla. Okrepila se je posebno tedaj, ko so se vaši predniki jasno zavedli, da je vaša in naša skupna narodna rešitev v sporazumu in slogi z vašimi brati Hrvati in Srbi.

Tako je logično prišlo, da so Kopitar in Miklošič, Prešeren in Gregorčič bili med prvimi in najbolj prepričanimi borci jugoslovanske misli in da je prezgodaj umrli Krek predložil program našega narodnega edinstva sredi german-skega Dunaja in na veliko iznenadenje Evrope in to v najbolj kritičnem trenutku svetovne vojske. Svetovni areopag, ki bi moral po svojih svečanih obljubah zajamčiti svobodo malim narodom in jim dati enake pravice kakor velikim, ni ravnal pravično z nami, najmanj pa z vami Slovenci. Dopustil je, da ostane pod tujim jarmom velik del naših najboljših bratov. Pod tem jarmom ostane za zdaj še znaten del Srbov in Hrvatov, toda razmeroma največ Slovencev. Tej krivjci pa ne more biti sojeno dolgo življenje. Za to nam je porok enaka preteklost drugih delov našega naroda. Najzanesljivejše poročstvo za to pa si moramo ustvariti sami. In ustvarili si ga bomo gotovo, če se skupno lotimo kolikor mogoče umne ureditve naših političnih, prosvetnih in gospodarskih razmer. Bogata in napredna, prosvetljena in urejena kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ne bo samo naša zaželjena skupna domovina, ampak obenem in v enaki meri še zanesljivejše poročstvo naše skupne, še lepše in še popolnejše narodne bodočnosti.

Lotimo se z ljubeznijo tega velikega in vzvišenega dela. Ko bo v naši ožji domovini pravica in svoboda enaka za vse; ko bo orač na njivi, delavec v tovarni, trgovec in obrtnik, meščan in vojak srečen in zadovoljen — in to bodo tudi lahko vsi — potem bo ta sreča obsevala in ogrevala tudi naše brate, ki jim močnejši od nas še niso pustili, da se imenujejo naše državljane. V naši dobi gre človeštvo brez dvoma naproti pravičnejši bodočnosti. Pravica, delo in čas so naši zanesljivi zavezniki, ki jih nikdar ne smemo izgubiti izpred oči. Izkoriščajmo z vnemo sadove naše svobode — potem mora bodočnost biti naša.

V to ime dvignem svojo čašo in pijem na srečo vseh Slovencev, ki so s težko in mučeniško, toda junaško in vztrajno preteklostjo zaslužili boljso in sijajnejšo bodočnost. Z združeno močjo jim bomo hoteli in mogli zajamčiti boljso in sijajnejšo bodočnost. Na to delo vas, gospoda, kličem v imenu svojega vzvišenega roditelja, našega ljubljenelega kralja in v imenu vse naše mile domovine.“

Angleški glas o nas. „Misao, mesečni časopis za jugoslovensku kulturu“, ki jo je v letih 1918. in 1919. izdajal Humphrey Milford* (London, E. C. Amen

* Pri istem založniku so izšla še sledeča dela: 1) Engleska gramatika. Napisali Dragutin Subotić i Nevill Forbes. 1920. 148 str. — 2) Oxford story readers for Serbians (angleški teksti, vsak s posebnim angleško-srbskim slovarčkom — doslej 4 zvezki). — 3) Oxford Serbian plain texts (srbske pripovedke,